

EGY, A TÖRTÉNELEMRŐL ALKOTOTT EPISZTEMOLÓGIAI NÉZETEKET VIZSGÁLÓ KÉRDŐÍV HAZAI ADAPTÁLÁSA

T-9

Kósa Maja

Szegedi Tudományegyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: történelem; episztemológiai nézetek; kérdőív adaptálása

Az utóbbi évek nemzetközi, történelemtanítással foglalkozó kutatásaiban egyre inkább előtérbe került az episztemológiai nézetek vizsgálata. Mayer & Rosman (2016) szerint a modern információs társadalomban a tudás természetéről és keletkezéséről alkotott nézetek nemcsak a formális, hanem az informális tanulás és ismeretszerzés során is meghatározó szerepet töltenek be. A történelemtanítás vonatkozásában Maggioni (2010) szerint a történelmi gondolkodás fejlődésére és fejlesztésére egyaránt hatással vannak a tanárok és a diákok történelemről alkotott episztemológiai nézetei. Ezeknek a diszciplína-specifikus nézeteknek a vizsgálatával az elmúlt években egyre több kvantitatív, elsősorban kérdőíves kutatás foglalkozott. A vizsgálat célja a Stoel et al. (2017) által kifejlesztett, diagnosztikus célokat szolgáló kérdőív hazai adaptálása. A kutatásba három dél-alföldi gimnázium kapcsolódott be 2018. október–december folyamán. A papíralapú kérdőív hosszú változata 26, rövid változata 15 zárt, absztrakt állítást tartalmazott, amelyeket hatfokú Likert-skálán kellett értékelni. Az állításokat két dimenzió mentén kategorizálták aszerint, hogy (1) a történelem természetére vagy a történelmi megismerésre vonatkoznak, illetve (2) fejlettségüket tekintve naiv vagy árnyalt állítások. A kérdőívet összesen 510 diák töltötte ki. A szakirodalomra alapozva 11. évfolyamon ($N_{11}=263$; $M_{\text{életkor}}=17,15$, $SD=0,72$; $N_{\text{lány}}=164$) és 12. évfolyamon ($N_{12}=246$; $M_{\text{életkor}}=18,06$, $SD=0,64$; $N_{\text{lány}}=161$) került sor a mérésre. A Cronbach- α értéke 0,64 a teljes mintán. A feltáró faktorelemzés a szerzők által is közölt három faktor meglétét visszaigazolta (KMO-index=0,69, megmagyarázott variancia=38,40%): (1) történelmi módszertan: árnyalt nézetek (6 item), (2) történelmi módszertan: naiv nézetek (5 item), és (3) történelmi tudás: objektív nézetek (4 item). Az eredmények alapján a kérdőív alkalmazható magyar környezetben. A kutatás relevanciáját jelzi, hogy eddigi szakirodalmi ismereteink alapján hazai viszonylatban egy kevésbé kutatott területről van szó. Emellett az eredeti kutatás céljaival összhangban a gyorsan kitölthető kérdőív olyan hasznos információkkal szolgál, amelyek hozzásegíthetik a gyakorló történelemtanárokat a differenciált történelemtanítás megvalósításához.

A tanulmány az Emberi Erőforrások Minisztériuma UNKP-18-3 Kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának Támogatásával készült.